

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342.6

Вей Олег Андрійович

адміністратор

Територіального сервісного центру №4649

Регіонального сервісного центру

ГСЦ МВС у Львівській області (філія ГСЦ)

Vey Oleh

Administrator of the

Territorial Service Center № 4649 of the

Regional Service Center of the

GSC of the Ministry of Internal Affairs in Lviv Region (GSC Branch)

ORCID: 0000-0002-6474-5883

**ПРО СТРУКТУРУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ МВС
УКРАЇНИ
ON THE STRUCTURE OF INFORMATION AND LEGAL ENSURING
THE ACTIVITIES OF THE SERVICE CENTERS OF THE MIA OF
UKRAINE**

Анотація. Стаття присвячена дослідженню стану інформаційно-правового забезпечення діяльності сервісних центрів системи Міністерства внутрішніх справ, проаналізовано результати законодавчих нововведень, які мали за мету покращення якості послуг, які надаються відповідними структурними органами МВС України. Розглянуто вітчизняні нормативно-правові акти та міжнародні конвенції в частині адміністративно-правового регулювання відносин між суб'єктами реалізації державної функції в сфері надання адміністративних послуг та

отримувачами таких послуг (фізичними та юридичними особами). Одним із основних результатів впливу на сучасний світ механізмів глобалізації та інформатизації, стрімкого розвитку інформаційних і комунікаційних технологій є формування інформаційного суспільства, в якому знання та інформація стають базисними ресурсами для національного та суспільного розвитку, що є одним із найцікавіших та складних питань демократичного процвітання держави.

Наша держава є одним із лідерів впровадження інформаційних технологій у сфері надання адміністративних послуг, що є одним із умов підвищення рейтингу довіри до органів публічного управління. Належне застосування та розвиток інформаційно-правового забезпечення у службовій діяльності сервісних центрів МВС України може стати одним з головних чинників зміцнення верховенства закону в нашій країні. Міністерством внутрішніх справ постійно вносяться проекти регуляторних актів цілями якого є покращення наявних нормативно-правових актів та приведення законодавства до міжнародних стандартів. Позитивним нововведенням у правовому регулюванні інформаційного забезпечення діяльності сервісних центрів МВС є закріплення на законодавчому рівні здійснення ними інформаційно-аналітичної діяльності, їх повноважень у цій сфері, переліку баз даних, а також відповідальності за незаконне використання інформаційних ресурсів. Також європейськими партнерами та заокеанськими колегами неодноразово було відмічено позитивний рух в цифровізації усіх секторів правозастосовчої та правозахисної діяльності структурних органів Міністерства внутрішніх справ.

Ключові слова: *структура, інформаційно-правове забезпечення, Міністерство внутрішніх справ, адміністративні послуги, органи публічного управління.*

Summary. *The article is devoted to the study of the state of information and legal support of the service centers of the Ministry of Internal Affairs, the results of legislative innovations aimed at improving the quality of services provided by the relevant structural bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine are analyzed. Domestic regulatory and legal acts and international conventions in terms of administrative and legal regulation of relations between subjects of implementation of the state function in the field of providing administrative services and recipients of such services (individuals and legal entities) are considered. One of the main results of the impact on the modern world of the mechanisms of globalization and informatization, the rapid development of information and communication technologies is the formation of an information society in which knowledge and information become the basic resources for national and social development, which is one of the most interesting and complex issues of the democratic prosperity of the state.*

Our state is one of the leaders in the implementation of information technologies in the field of providing administrative services, which is one of the conditions for increasing the rating of trust in public administration bodies. The proper application and development of information and legal support in the official activities of service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine can become one of the main factors in strengthening the rule of law in our country. The Ministry of Internal Affairs constantly submits draft regulatory acts, the goals of which are to improve existing regulatory acts and bring the legislation up to international standards. A positive innovation in the legal regulation of the information provision of the service centers of the Ministry of Internal Affairs is the establishment at the legislative level of their information and analytical activities, their powers in this area, the list of databases, as well as responsibility for the illegal use of information resources. Also, European partners and overseas colleagues have repeatedly noted the positive movement in digitalization of all

sectors of law enforcement and human rights protection activities of structural bodies of the Ministry of Internal Affairs.

Key words: *structure, information and legal support, Ministry of Internal Affairs, administrative services, public administration bodies.*

Постановка проблеми. Аналіз діяльності сервісних центрів МВС України з надання адміністративних послуг свідчить, що ефективно за змістом реформування одного з підрозділів системи МВС України відповідно до вимог сучасності. Разом з тим, в процесі діяльності даного структурного утворення виявляються прогалини організаційного та іншого змісту, що потребують своєчасного адміністративно-правового регулювання на основі сучасних нормативно-правових актів, спрямованих на покращення діяльності у сфері надання послуг населенню України.

Мета дослідження. Проаналізувати систему інформаційно-правового забезпечення діяльності сервісних центрів системи МВС України з надання послуг в умовах подальшого їх удосконалення з метою оптимізації та підвищення якості послуг для фізичних і юридичних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основою для розгляду структури інформаційно-правового забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України є нормативно-правове, що закріплене у ряді правових актів органів законодавчої та виконавчої влади. Розгляд та аналіз сутності правових норм свідчить про наявність певних прогалин, що негативно впливають на якість надання адміністративних послуг населенню є предметом розгляду науковців. Серед них Катеринчук І.П., Калюжний Р., Фролова О.Г., Хорт І.В., Криштанович М.Ф., Логінов О.В., Шаповал Р.В. та інші.

Виклад основного матеріалу. Серед функцій органів публічного управління особливе значення має правозахисна та правозастосовна функція, адже визнання, дотримання і захист прав, реалізація свобод та

законних інтересів людини й громадянина – головний обов'язок держави. Діяльність органів виконавчої влади ґрунтується на певних організаційно-правових засадах, серед яких необхідно виділити економічні, політичні, соціальні за допомогою яких здійснюється функціонування механізму управління держави. Структура інформаційно-правового забезпечення діяльності сервісних центрів органів Міністерства внутрішніх справ України (надалі МВС) є доволі розгалуженою та регулює усі напрямки діяльності.

Загальне пояснення терміна "структура" означає взаєморозуміння та взаємозв'язок між певними складовими частинами чи устрій чого-небудь [1, с. 626]. Відповідно до інформації та її правового забезпечення, важливо зазначити, що вона є об'єктом права, і містить у собі будь-які відомості та/або дані, які зберігаються на матеріальних носіях, або відображені в електронному вигляді [2, с. 355], що важливо для діяльності сервісних центрів МВС України уповноважених надавати адміністративні послуги фізичним та юридичним особам.

Зазначимо, що Головний сервісний центр МВС та його структурні підрозділи були створені 7 листопада 2015 року на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 889 «Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ» та на виконання наказу МВС від 07 листопада 2015 № 1393 «Про затвердження Положення про Головний сервісний центр МВС» [3].

Головним та засадничим документом, на основі якого створювались усі наступні закони та нормативні акти, та яким керується діяльність сервісних центрів звичайно є Конституція України, у сфері реалізації прав громадян на отримання послуг, які є передбачені законами України та закріплені в міжнародних угодах, які є ратифіковані Україною. До них належить Віденська та Женевська конвенції.

Женевська конвенція була укладена в Женеві 19 вересня 1949 р. Конвенція ратифікована 101 країною. З моменту набуття ним чинності 26 березня 1952 року в країнах, що підписали Конвенцію ("Договірні сторони"), він замінює попередні конвенції про дорожній рух, зокрема Міжнародну конвенцію 1926 року про автомобільний рух та Міжнародну конвенцію про дорожній рух, та Конвенцію про правила міжамериканського автомобільного руху відповідно до статті 30 Конвенції. Також конвенція регулює міжнародне визнання посвідчення водія та допуск водіїв до міжнародного руху. Віденською конвенцією про дорожній рух, яка прийшла на заміну Женевській та прийнятою 8 листопада 1968 року було передбачено полегшення міжнародного дорожнього руху і підвищення безпеки дорожнього руху шляхом впровадження стандартних правил дорожнього руху [4, с. 211], що мало своїм наслідком уніфікацію вітчизняним правил дорожнього руху та їх використання у екзаменаційній діяльності сервісних центрів МВС.

Закон України «Про адміністративні послуги»(2013 р.) на час реформи такого органу як МРЕВ та його подальшої реструктуризації у територіальні сервісні центри МВС України є одним із базисних законів, на основі якого сервісні центри почали свою практичну діяльність [5]. Варто зазначити, що за час дії даного закону до нього 21 раз вносились зміни та доповнення, з метою приведення його нормативних положень до вимог часу та громадських запитів, що пов'язані із діяльністю Головного сервісного центру МВС України.

Важливим у цьому відношенні є Закон України «Про дорожній рух», прийнятий 30 червня 1993 року. Одним із завдань, передбачених законом, є регулювання суспільних відносин, що виникають у сфері дорожнього руху та його безпеки, а також визначення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів - учасників дорожнього руху, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ і організацій

незалежно від форм власності та господарювання (далі - міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та об'єднань) [6].

Залишається актуальним для сфери отримання послуг населенням, норми Закону України «Про автомобільний транспорт», що був прийнятий 5 квітня 2001 року та покликаний регулювати засади організації і експлуатації транспортних засобів, а також відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, юридичними та фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень [7].

Оскільки сервісні центри МВС перебувають в постійному тісному контакті з громадянами – отримувачами послуг, існує суспільний запит на забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень, створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації, отримання якісних та швидких відповідей на звернення громадян, юридичних осіб та посадових осіб. Саме тому, однією з основ структури правого забезпечення сервісних центрів МВС у сфері надання інформації громадянам є Закон України «Про доступ до публічної інформації» (2015 р.) [8], Закон України «Про інформацію» (2016 р.) [9], Закон України «Про звернення громадян» (2018 р.) [9], Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 № 260 «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби, їх власників та належних користувачів», Наказ МВС України від 10 жовтня 2004 № 1177 «Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організацій, їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України», Наказ МВС від 28 березня 2012 № 254 «Про затвердження Положення про порядок розгляду запитів та звернень народних депутатів України в Міністерстві внутрішніх справ України» .

До реорганізації сервісних центрів, які прийшли на заміну МРЕВ (міжрайонних реєстраційно-екзаменаційних відділень), до його особового складу належали офіцери ДАІ (державтоінспекції). На заміну їм в 2015 році було організовано масове стажування та набір працівників на заміщення вакантних посад в новостворених сервісних центрах по всій Україні. З метою найякіснішого добору кадрів було взято за основу вимоги Закону України «Про державну службу» (2015 р.) та Закон України «Про запобігання корупції» (2014 р.).

Закон України "Про державну службу» був розроблений в рамках проведення адміністративної реформи, одним з напрямів якого було підвищення якості державного управління. Прийняття закону сприяло комплексному реформуванню державного управління та створенню в Україні професійної, політично нейтральної державної служби. Закон визначає основи державної служби, порядок вступу на державну службу, її проходження та припинення, правовий статус державного службовця.

Одночасно з проведеними реформами структури МВС України у секторі надання адміністративних послуг виник суспільний запит на об'єктивне та прозоре висвітлення ефективності діяльності новостворених центрів з надання сервісних послуг. Правовою основою для цього є Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» прийнятий 23 вересня 1997 року та Указ Президента України від 01 серпня 2002 року «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» на підставі яких для сервісних центрів МВС України стало можливим визначати засади та порядок одержання, збирання, створення, поширення, використання і зберігання інформації в межах повноважень даного структурного утворення, діяльність якого спрямована на задоволення інформаційних потреб громадян та юридичних осіб.

Головний сервісний центр МВС України здійснює надання платних і безоплатних послуг, віднесених до його компетенції, а також бере безпосередню участь у реалізації державної політики в сфері надання адміністративних послуг через свої територіальні центри. У межах своїх повноважень Головний сервісний центр МВС України здійснює співробітництво з міжнародними організаціями та профільними закладами іноземних держав з питань, що належать до компетенції системи сервісних центрів МВС, а також вивчення, узагальнення та поширення передового досвіду в сфері надання адміністративних послуг. Зауважимо, що надання послуг регулюється Постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2007 № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання», Постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг», діє також Наказ МВС України від 27 вересня 2016 № 976 «Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальними органами з надання сервісних послуг МВС».

Усі сфери послуг, які надаються сервісними центрами МВС України можна поділити на наступні групи адміністративного спрямування – реєстраційна та екзаменаційна. Перша група послуг направлена на реєстрацію, перереєстрацію, зняття з обліку транспортних засобів, порядок видачі та оформлення на них реєстраційних документів та номерних знаків, здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), використанням транспортних засобів в умовах воєнного і надзвичайного стану, а також для ведення їх

обліку та запобіганню вчиненню щодо них протиправних дій. Реєстраційна діяльність даної групи проводиться у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 № 1166 «Про єдині вимоги до конструкції та технічного стану колісних транспортних засобів, що експлуатуються», Постанови Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1998 № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів», Постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2010 № 607 «Про затвердження Порядку переобладнання транспортних засобів», Постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 №1200 «Про затвердження Порядку здійснення оптової та роздрібною торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери», Наказу МВС України від 18.01.2016 № 28 «Про організацію взаємодії підрозділів Експертної служби МВС із територіальними органами з надання сервісних послуг МВС». Водночас зауважимо, що даний перелік нормативних актів має динамічний характер, на який впливає поява нових за змістом послуг, які потребують адміністративно-правового регулювання.

Що стосується групи екзаменаційної діяльності, то вона провадиться на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 31 січня 2010 № 47 «Про затвердження зразків національних та міжнародного посвідчення водіїв і документів, необхідних для реєстрації транспортних засобів», Постанови КМУ від 20 травня 2009 № 487 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів», Постанови КМУ від 20.05.2009 №490 «Про затвердження Порядку державної акредитації закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та атестації їх

спеціалістів», Постанови КМУ від 08 травня 1993 №340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами», Постанови КМУ від 2 березня 2010 № 229 «Про затвердження Типової навчальної програми підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів», Наказу МВС України від 07 грудня 2009 №515 «Інструкція про порядок приймання іспитів для отримання права керування транспортними засобами та видачі посвідчень водія».

Висновок. Узагальнення окремих аспектів реформування та створення нових за напрямками діяльності сервісних центрів з надання послуг в системі МВС України відповідає вимогам сучасності. Водночас варто звернути увагу на відсутність оптимальних за змістом нормативно-правових актів в частині адміністративно-правового регулювання відносин, що свідчить у певній мірі про наявність бюрократизму в діяльності даного структурного утворення та умови, що можуть стати причинами корупційних діянь зі сторони працівників, які надають сервісні послуги населенню.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. Донецьк : ТОВ "Глорія Трейд", 2012. 864 с.
2. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка, 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Видавництво "Юридична думка", 2012. 1020 с.
3. Вей О. А. Про надання послуг населенню органами міністерства внутрішніх справ України. Економіка, облік, фінанси та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 24 жовтня 2019 р.): у 7 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч. 7. С. 53-55.

4. Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 17 листопада 2017 року). Кривий Ріг, 2017. 291 с.
5. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2013. № 32. Ст. 409. № 5203-VI.
6. Закон України «Про дорожній рух» // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3353-XII.
7. Закон України «Про автомобільний транспорт» // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 2344-III.
8. Закон України «Про доступ до публічної інформації» // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2939-VI.
9. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. № 48. С. 650. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
10. Закон України «Про звернення громадян» // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 393/96-ВР.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 260 «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби, їх власників та належних користувачів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2016-%D0%BF#Text>

References

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / ukl. O. Yeroshenko. Donetsk : TOV "Hloriia Treid", 2012. 864 s.
2. Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk / Za red. akad. NAN Ukrainy Yu.S. Shemshuchenka, 2-he vyd. pererobl. i dopovn. K. : Vydavnytstvo "Iurydychna dumka", 2012. 1020 s.

3. Vei O. A. Pro nadannia posluh naselenniu orhanamy ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. Ekonomika, oblik, finansy ta pravo: analiz tendentsii ta perspektyv rozvytku: zbirnyk tez dopovidei mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Poltava, 24 zhovtnia 2019 r.): u 7 ch. Poltava: TsFEND, 2019. Ch. 7. S. 53-55.
4. Bezpeka dorozhnoho rukhu: pravovi ta orhanizatsiini aspekty: materialy KhII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (v avtorskii redaktsii), (m. Kryvyi Rih, 17 lystopada 2017 roku). Kryvyi Rih, 2017. 291 s.
5. Zakon Ukrainy «Pro administratyvni posluhy» vid 06.09.2012 // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). 2013. № 32. St. 409. № 5203-VI.
6. Zakon Ukrainy «Pro dorozhnii rukh» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 3353-XII.
7. Zakon Ukrainy «Pro avtomobilnyi transport» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2001. № 2344-III.
8. Zakon Ukrainy «Pro dostup do publichnoi informatsii» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2011. № 2939-VI.
9. Zakon Ukrainy «Pro informatsiiu» [Elektronnyi resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1992. № 48. S. 650. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
10. Zakon Ukrainy «Pro zvernennia hromadian» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 393/96-VR.
11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25 bereznia 2016 r. № 260 «Deiaki pytannia nadannia informatsii pro zareiestrovani transportni zasoby, yikh vlasnykiv ta nalezhnykh korystuvachiv». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2016-%D0%BF#Text>